

Nye utfordringer for skoler og skoleledere

Nye utfordringer er knyttet til skolemiljø og elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø, digitalisering, fagfornyelsen og utvikling av profesjonsfellesskapet.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 01.08.2024

Fire nye utfordringer som skoler og skoleledere står overfor er prioriterte temaer for rektorutdanningen 2020-2025.

Skolemiljø

Stortinget vedtok våren 2017 et nytt kapittel 9 A om skolemiljø i opplæringsloven, med virkning fra 1. august 2017. Dette regelverket ble videreført i ny opplæringslov, nå som kapittel 12. Det nye regelverket innførte blant annet en aktivitetsplikt for skolene, lovfestet nulltoleranse mot alle former for krenkelser og fastsatte en ny håndhevingsordning for bedre ivaretagelse av elevens rett til et trygt og godt skolemiljø.

Mange skoleledere vil ha behov for å utvikle sin kompetanse for å kunne etterleve regelverket og jobbe mer målrettet med å forebygge og håndtere mobbing og andre krenkelser.

Digitalisering

Digitalisering har mange aspekter. Det er f.eks. knyttet til pedagogisk innovasjon, til organisatorisk innovasjon og til nye måter å kommunisere og informere på. Det fører også med seg nye utfordringer med både juridiske og etiske sider. Et eksempel på det er sosiale medier som bidrar til å viske ut eller gjøre skillet mellom skole og fritid utydelig, og hvor grensen går for hva som er skolens ansvar. Digitaliseringen og ny teknologi kan skape personvernutfordringer.

Det stilles store forventninger til skoleledere når det gjelder å utvikle skolen som en digital moden

organisasjon. Skoleledelsen skal være i stand til å planlegge og støtte opp under lærernes pedagogiske arbeid med IKT, gjennom kompetanse- og organisasjonsutvikling. De må også ha god kompetanse i å anskaffe og forvalte digitalt innhold, læremidler og utstyr, samt legge til rette for infrastruktur i tråd med skolens planer og pedagogiske mål.

Fagfornyelsen og ledelse av læreplanarbeid

Fra høsten 2020 skal skolene ta i bruk nye læreplaner i alle fag. Mange skoleeiere og skoleledere opplever lokalt arbeid med læreplaner som krevende. Det finnes skoler som ikke inkluderer læreplanarbeid som en del av arbeidet med planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisning. Med nye læreplaner innføres nye sentrale begreper og prinsipper som utfordrer dette bildet ytterligere. Det er nødvendig at alle ansatte i skolen har god læreplanforståelse.

Skoleledere må ha kompetanse i hvordan de skal lede lærings- og læreplanarbeid.

Profesjonsfellesskapet og ledelse

Skolen skal være et profesjonsfaglig fellesskap der lærere, ledere og andre ansatte reflekterer over felles verdier, og vurderer og videreutvikler sin praksis. Det profesjonelle samarbeidet ved skolene forutsetter god ledelse. God skoleledelse forutsetter igjen ledelsesfaglig legitimitet og god forståelse av pedagogiske og andre utfordringer lærerne og andre ansatte står overfor. God ledelse prioriterer utvikling av samarbeid og relasjoner for å bygge tillit i organisasjonen. Skolens ledelse skal gi retning for, og tilrettelegge for elevenes og lærernes læring og utvikling. Skoleledelsen skal lede det pedagogiske og faglige samarbeidet mellom lærerne og bidra til å utvikle et stabilt og positivt miljø der alle har lyst til å yte sitt beste. Det er skoleledelsens oppgave å lede slik at alle får brukt sine sterke sider, opplever mestring og utvikler seg.

En viktig oppgave og utfordring for skoleledere er å utvikle og lede profesjonsfellesskapet ved skolen, og få alle med slik at skolen utvikler ny praksis i tråd med verdigrunnlaget og prinsippene i læreplanens overordnet del.